

McEwan'dan hukuk ve çocuk üzerine

Ian McEwan'ın
Roza Hakmen'in
Türkçesiyle
yayımlanan son
romanı *Çocuk
Yasası*, bizi
Londra'da hukuk
dünyasının
çetrefilli
dünyasına
sokuyor

KAYA GENÇ

Hukuk aleminin, romanlar söz konusu olduğunda, dünyanın en heyecan verici konusu olduğunu söylemek güç. Lakin biraz düşündükçe anlatı sanatlarının en parlak örneklerinden bazıların hukuksal meselelere odaklandığını idrak ediyoruz: Kafka'nın *Dava'sından* Dickens'in *Kasvetli Evine*, bizi hakimlerin odalarında, mahkeme koridorlarında gezdiren bezdiren büyüleyen romanların sayısı az değil.

İnsanın yeni bir Ian McEwan romanından beklediği şeyin hukuk alemine dair bir hikaye olduğunu söylemek de güç. Lakin biraz düşündükçe, önceleri *Amsterdam'da Düello'da* gazetecilik ve siyaset, en son *Bir Parmak Bal* da yayıncılık ve istihbarat dünyalarına McEwan'ın bizi soktuğunu, bu vesileyle aslında hep de ters köşeye yatırdığını idrak ediyoruz: her yazdığı romanda farklı mesleklerin, mekanların ve dönemlerin içine okuru sokuveren romanlar yazmak için gereken çaba az değil.

Tıpkı Orhan Pamuk gibi McEwan da farklı dünyalara girebilen romanlarıyla bizi kendine çekiyor, yazmak istediği hikayenin dünyasını bütünüyle özümsemi-

ğinden, o dünyaya dair yazdığı cümlelerde bize oraların havasını getirebiliyor. Kolay iş değil bu. Son romanı *Çocuk Yasası* buna çok iyi bir örnek. Romanın kahramanı 59 yaşında bir yargıç: Fiona Maye. Elinde bir kadeh viskiyle kendisini evinin salonunda gördüğümüz ilk andan itibaren idrak ediyoruz ki Yüksek Divan Aile Hukuku Dairesi'nde hakim olarak çalışan Fiona, işinde fevkalade başarılı velakin özel hayatında fevkalade dertli bir kadın. Tarih profesörü olan kocası Jack, antik felsefe üzerine dersler veren biri. O gün evde Fiona'ya artık yaşının çok ilerlediğini ve kendisiyle yaşadığı bu tatlı ve mutluluk dolu hayattan dolayı minnettar olduğunu söylüyor. Sonra da bir dinamitin fitilini ateşlercesine ağızındaki baklayı çıkarıveriyor: "Artık kardeş gibi olduk, benim tutkulu büyük bir ilişki yaşayışım var, ne dersin buna?" diyor.

OKUR AFALLIYOR

Çocuk yapmak konusunda başarısız olmuş, tüm hayat planlarını meslekleri üzerine kurmuş çiftimiz, hem mesleklerinin iş yükü altında ezilmiş hem de artık genç olmadıkları gerçeğiyle yüzleşmeye çalışıyor. Jack'in 28 yaşındaki Melanie adlı bir istatistikçi kıza abayı yaktığını öğreniyoruz. Fiona'ya 35 yıllık güzel evliliklerinden de bir başka kadınla ilişki yaşama ayrıcalı-

ğına sahip olup olmadığını soruverince biz de afallıyoruz.

TUTKUYU TEMSİL EDEN FIGÜR

McEwan'ın anlatı kamerası, kahramanımızla birlikte bizi Londra'daki aile hukuku mahkemelerinin bulunduğu bölgeye götürüyor. Burada Fiona'nın karşısına 17 yaşında, Adam adlı lösemi hastalığına yakalanmış bir çocuğun davası çıkıyor. Yehova Şahitleri inancına mensup olması hasebiyle Adam vücuduna kan naklini reddediyor. Kan nakli hayatını kurtarabilecekken o inançlarına sadık kalmayı yeğliyor. Her zaman rasyonalitenin, mantığın ve pratik olanın tarafında duran Fiona için bu anlaşılmaz, çileden çıkarıcı, delice bir durum. Tam da McEwan'ındeşmekten hoşlandığı ikilemlerden biri yani.

Kitap ilerledikçe rasyonalite ve mantığın dünyası ile ruhhaniliğin ve tutkuların dünyası arasında zigzaglar çiziyoruz. McEwan'ın kendisi, bilenler bilir, inançlı bir seküler: bir romancı olarak ise inancını sağlığının önüne koyan bu çocuğa tepeden bakmıyor, onu anlamak için edebi bir çaba gösteriyor. Adım adım kitabın

küçük karakterinin tutkuyu temsil eden bir figüre dönüşmesine tanıklık ediyoruz. Ezbere şiirler okuyan, keman çalan, büyüleyici ve güzel olanı bir mucize gibi yaratan bu çocuk, bir noktadan sonra dünya edebiyatında Thomas Mann'ın *Venedik'te Ölüm*'ü gibi kısa romanlarda örneklerini gördüğümüz sembollerden biri haline geliyor, aynı anda hem güzellik hem ölümü temsil etmeye başlıyor. Fiona'nın Adam keman çalarken Yeats'in bir şiirini okuduğu sahne, bu etkileyici kitabın en dokunaklı yerlerinden biri. Fiona, kitabın ikinci bölümünde, dinin insan sağlığını tehlikeye attığı noktada geri plana alınabileceğini

verdiği mahkeme kararıyla gerçekliğe dönüştürüyor, böylece çocuğun hayatını kurtarıyor. Sonrasında özel hayatını yoluna koymaya çalışan kahramanımızın Adam tarafından bir hayranlık nesnesine dönüşmesini merakla izliyoruz.

Kurulmuş bir oyuncak gibi Londra'nın hep aynı sokaklarından geçen, hep aynı ofislere girip hep aynı kişilerle konuşan bu saygın, rasyonel ve gözümüzün önünde değişen hakim hayatına bir kitap okuma süresince de olsa dahil olmak büyük zevk.

ÇOCUK YASASI

Ian McEwan
Çeviri: Roza Hakmen
YKY
Roman
152 s., 11 TL

